

Andrus Kasemaa

„Vanapoiss“

13

Soovisin täna ühele vanapoisile palju õnne sünnipäevaks. Ta on vanem kui mina. Poole vanem või lausa 70 vist saab. Ma ei teagi täpselt. Ta ei puhka kunagi, ta ütleb, tal on nii palju tööd, saadab valda kirju, teeb järelepärimisi, miks on prügimajandus halvasti korraldatud ja millal vald külatee korda teeb. Püüab me kodumaad kenamaks ja paremaks teha. Vahel harva leiab ta aega, et kodus tikripõõsa taga päevitada, sest rannas käia talle ei meeldi. Liiga palju koledaid inimesi. Tema seda päris korda tegemist ei näegi, enne ta sureb, sest selle maa korda tegemine võtab veel aastakümneid, kui mitte sajandeid. Ma tean, et minugi surses on see riik veel endine, endiselt asub ta Ida-Euroopas ja siia ta jääbki. Aga kindlasti, kui ta sureb, see tuttav vanapoiss, siis peaks ta hauale panema kivi, mälestuskivi, et vaatamata kurjusele, vanapoisi üksikusele, ta sassis toale, kõigile neile kummalitele nõudlikele kirjadele, mis ta valda ja ministriumitesse saatis, ja hoolimata sellest, et kõik olid juba tüdinud, kui nägid ta e-kirja postkastis ja et ta neid kiusas – vaatamata kõigele ta tahtis me riiki paremaks muuta ja kindlasti natuke muutis ka. Mulle endalegi meeldib kirjutada palju kirju, pommitada ametnikke kirjadega. Kogu aeg on nii palju mõelda, teha järelepärimisi, ettepanekuid, kirjutada valda, miks on külatee ääred niitmata, kuigi teised külad on kõik korras. Miks meie vald on nii vaene. Miks on nii hoolimatu. Vanapoisid on nagu vanamutid, ei karda kedagi, hoiavad üleval seda maailma. Vanapoisi süda on julge, kartmatu, hulljulge, hull. Jobu ja kirglik.

Vanapoiss on see, kui sa täna küsisid käterätti ja ma andsin sulle padjapüüri ja sa küsisid, et kas see ongi käterätt. Ja ma vastasin, et jah. Ja sa leppisid sellega ja pühkisid käsi padjapüüri sisse. Kui nii, siis nii. Ütlesid sa. Ja ma imestasin, et sa leppisid.

Vanapoiss elab tavalist elu. Nagu kõik inimesed. Võib-olla on ta natuke kurjem, sest ta on kogu aeg üks. Tal on nii palju aega mõelda endamisi. Arutada. Üksikud inimesed kasvavad vist rohkem sissepoole.

Vanapoisi toad on jahedad, aga ta ei viitsi kütta. Ta on isegi puudega kooner, kuigi mets tuleb aknast peaaegu sisse, aga puid on vaja saagida, lõhkuda. Kui raske see on. Ta ei viitsi. Küll tulevad soojemad ööd. Mõtleb ta. Jahe öö on täna. Mõtleb ta. Vanapoiss paneb

jope selga ja magab koos riietega võidunud linade vahel.

Vanapoiss on see, kes kuuleb öösel voodist kähriku kisa, appihüüdu, kriiskamist nagu Aafrikas või džunglis. Jookseb paljalt õue ülestõusmispühade õöl ja kisab ja karjub üle küla, kisab ja röögib, sest ta vihkab vägivalda. Sest ta ei kannata seda. Sest tal on hinges raske. Ta ei saa magada, kui keegi seal pimedas kisab ja karjub, ja ta tahab peletada ära vaid selle, kes teeb kellelegi haiget. Minge kaugemale metsa, kui tahate, seal ma ei kuule, aga kaduge minu maa pealt, kaduge minu kõrvade äärest, sest ma ei suuda seda taluda. Sa ütled küll, et ära kisa nii palju ja mida inimesed mõtlevad. Mind pole see kunagi huvitanud. Olen sündinud sellisena siia maailma, olen alati selline olnud, olen tundnud nooremana häbi, et olen selline imelik, olen tahtnud muutuda, aga ikka olen jälle tagasi see, kes olen. Ma ei suuda seda muuta. Pigem kurb, et sa kardad teiste arvamust.

Vanapoiss on see, kes sõidab rattaga suveõöl trussikute väel läbi küla, sest und ei tule ja toas on palav.

Vanapoiss sõidab toas rattaga.

Vanapoiss limpsib taldrikud üle ja ei pese nõusid.

Sa tahad mu voodiriideid ja katteid pesta, aga õudne, ma ei taha, et pesed. Siis on päev läbi asjatamist, toimetamist, sa pesed nii põhjalikult. Terve mu päev on häiritud... Vanapoistele meeldib, kui vaikus on majas. Ära pese palun.

Vanapoiss sobrab poodi minnes alati prügikastides ja veab sealt vanu ajakirju ja lehti koju. Parmud, hirmsad põhjakäinud joodikud lähevad poodi õlle ja viina järele, vanapoiss mõtleb küll, et natuke häbi on, aga siis mõtleb, et nemad joovad, mulle aga meeldib lugeda Loominguid, Akadeemiaid, Eesti Loodusi, teiste äravisatud ajakirju. Ise olen nii vaene, ei suuda osta midagi ja ei taha raisata raha ka. Ja vanapoiss sobrab puhta südamega teiste asjades edasi ja loeb teiste vanu arveid ja imetleb teiste äravisatud asju.

Vanapoiss istub kuni hommikuni üleval. Ta vaatab vahel oma kõhtu, kas see on suuremaks läinud. Ta sööb viimasel ajal tõesti rohkem. Ta ei liigu enam palju. Nüüdki on öö, varsti päike tõuseb, valgeneb, öösorr soristab juba ja mets kohiseb kaugel.

Vanapoiss on see, kes üksinda öös tantsib, kes veab välja raadio, paneb muusika kõvasti mängima ja laulab ja tantsib, keerutab ennast, ja kui keegi peaks seda nägema, siis mõtleks, et puha segi. Aga vanapoiss on õnnelik ja tantsib, ja laulab nii hästi, kui oskab, nagu kooliski, kui muusikatund oli, siis viisi ta ei pidanud, aga ta laulis kogu südamest. Nii palju, kui ta kõrist tuli. Nagu maailmas poleks olemas teisi lauljaid ega inimesi. Enda noodi järgi, enda südame rõõmuks. Ta liigutused, kui vanapoiss liigutab end, kui maailm peaks seda jälgima, kui vaimustav see on. Millised puusanõksud, suur paks keha, nagu padakonn. Vana särk seljas. Uus suvine soeng, enda lõigatud, sest juuksur on nii kallis. Vanapoiss.